

Sector- en regioanalyse

Bouw in Twente

Veur mekaar, met mekaar.

VOORWOORD

DE BASIS OP ORDE

Blijven bouwen aan succes

De bouwbehoefte is groot en amper bij te benen door de bouwsector. Tegelijkertijd ligt de bijdrage van de bouwsector aan een duurzamere samenleving onder een vergrootglas. Er zijn veel kansen, maar ook de nodige uitdagingen. Zowel op de korte als lange termijn en heel verschillend van aard voor het klein-, midden- en grootbedrijf. Kortom, de geijkte manier van bouwen en ondernemen is niet (langer) in beton gegoten.

De verwachtingen voor de bouwsector op de korte en middellange termijn blijven positief. Er zijn binnen de bouwsector voor de komende periode ook veel uitdagingen. De zorgen over gebrek aan voldoende personeel en materialen blijven aanwezig. Ook staat de winstgevendheid onder druk mede door de toegenomen energieprijzen en grondstofprijzen. Een stijging in de prijzen van energie intensieve producten als bakstenen, cement en beton is het gevolg. Het huidige geopolitieke klimaat werkt hier niet in het voordeel.

Op het gebied van het thema 'duurzaamheid' is een ongekende transitie noodzakelijk. Een uitdaging, want op korte termijn kan dit ten koste gaan van de liquiditeit en winstgevendheid. De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (verder: Wkb) zal binnenkort definitief werkelijkheid worden. We zien momenteel dat het kleinbedrijf deze ontwikkeling vooralsnog voor zich uitschuift.

Al met al wacht de bouwsector een legio aan uitdagingen. Wij hebben die voor u beschreven aan de hand van de thema's: innovatie, mensen, prestatie en duurzaamheid. Vanuit de sectoranalyse, via interviews met vakgenoten, nemen we u mee naar de regioanalyse. Hierin zetten we uiteen welke zaken, in het bijzonder voor onze regio, de aandacht vragen. Ten slotte geven we u enkele aanbevelingen om de basis van uw bedrijfsvoering verder te professionaliseren. Zonder een stabiele basis loopt u het risico dat uw strategische agenda niet gerealiseerd wordt. Blijf bouwen aan de toekomst van morgen.

Now, for tomorrow

MKB Accountancy & Advies, Almelo
Tax Advisory, Almelo
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Inhoud

U kunt eenvoudig naar een hoofdstuk gaan door op het betreffende vlak te klikken.

Meer weten over de MKB-adviseurs van Baker Tilly in regio Twente?
Klik dan hier

SECTOR ANALYSE

INNOVATIE

MENSEN

PRESTATIE

DUURZAAMHEID

REGIO ANALYSE

INNOVATIE

MENSEN

PRESTATIE

DUURZAAMHEID

INTERVIEWS

GERRIT KOSTER

WILCO BRINKMAN

ROEL WIJLENS

ONS ADVIES

VERKENNEN

OPTIMALISEREN

VERDUURZAMEN

Innovatie

De transitie naar bouwen 2.0

Meer bouwen met minder mensen. Het arbeidstekort en de toenemende vraag aan woningen dwingt de bouwsector tot innovatie. Bij het midden- en grootbedrijf is de innovatieve transitie in volle gang. Het kleinbedrijf daarentegen blijft over het algemeen vrij traditioneel te werk gaan.

Op het gebied van innovatie vinden twee belangrijke ontwikkelingen plaats: *digitalisering* en *robotisering*. Het overgrote deel van de (middel)grote bouwbedrijven heeft het digitaliseren van de werkprocessen op orde. Voor hen is het tijd om de volgende stap te zetten. Het kleinbedrijf worstelt zichtbaar met deze digitaliseringsslag. Dit komt met name door het niet kunnen of willen vrijmaken van middelen die hiervoor noodzakelijk zijn. Het bouwen aan de interne organisatie is regelmatig van ondergeschikt belang aan de externe bouwprojecten. De juiste aandacht aan de interne organisatie levert veel efficiency voordelen op met betrekking tot externe bouwprojecten.

Bij de vervolgstap in het digitaliseringsproces komt big data en kunstmatige intelligentie in beeld. Zorgvuldig registreren en verwerken van data, in de meest brede zin van het woord, geeft een impuls aan de mogelijkheden voor vernieuwende en relevante managementinformatie.

Met de juiste data kan de bedrijfsvoering verder geoptimaliseerd worden en stelt het u in staat beter en sneller in te spelen op toekomstige ontwikkelingen. Aan de hand van dashboards worden deze inzichten op een overzichtelijke manier aan u gepresenteerd. Hiermee kunt u bijvoorbeeld de status van een project real-time volgen. Door korter op de bal te opereren, bent u eerder en beter in staat bij te sturen of in te grijpen. Dit leidt tot een efficiënter uitvoerend proces en brengt de faalkosten aanzienlijk omlaag.

Een andere belangrijke ontwikkeling op het gebied van innovatie is robotisering. Robotisering maakt het mogelijk om de arbeidsproductiviteit fors te verhogen. Het midden- en grootbedrijf spelen hierop in met grote productielocaties, waar prefab en modulebouw mogelijk wordt gemaakt. De transitie bij het midden- en grootbedrijf is daarmee op gang gekomen. Het relatief beperkte budget voor innovatie zorgt ervoor dat het kleinbedrijf moeilijk kan aanhaken. De vraag is echter of dit noodzakelijk is. Voor het kleinbedrijf ontstaat er juist een kans door focus te houden op vakmanschap. Hierdoor zien we verschillen ontstaan in de sector. Het kleinbedrijf blijft zich focussen op vakmanschap en maatwerkprojecten. Het midden- en grootbedrijf schuift op naar verdere standaardisatie en uitbreiding van volumes.

Bij het kleinbedrijf zien we samenwerkingsverbanden in beperkte mate terugkomen. Hier ligt voor hen een grote kans. Innoveren blijft namelijk van cruciaal belang om relevant te blijven, nu en in de toekomst. Samenwerkingen in de keten, en tussen bouwbedrijven, kunnen zorgen voor efficiency voordelen en kunnen leiden tot kostenbesparingen. Bij het financieren van innovatie zien we helaas dat subsidieregelingen of andersoortige financieringsvormen beter gevonden worden door het midden- en grootbedrijf dan door het kleinbedrijf.

Mensen

De 'strijd' om het juiste personeel

Het tekort aan personeel zorgt momenteel voor een grote groeibelemmering van de Nederlandse economie, zo ook binnen de bouwsector. De helft van de bouwbedrijven verwacht dat er over vijf jaar nog steeds sprake is van een hoog personeelstekort. De vergrijzing van het eigen personeelsbestand en een te lage instroom van nieuw personeel, zorgt voor grote uitdagingen binnen de bouwsector.

Begin 2021 was het personeelstekort in de branche 6,1% , medio 2021 is dit opgelopen tot 12,5%. In de gehele sector bereikte het aantal openstaande vacatures een hoogtepunt met meer dan 30% ten opzichte van vorig jaar. De krapte op de arbeidsmarkt is sinds medio 2020 verdubbeld en zal naar verwachting verder toenemen. Dit zorgt voor langer openstaande vacatures en steeds groter wordende uitdagingen. Uitdagingen die in zowel in absolute als relatieve zin steeds meer vragen van de bouwsector en aan u als ondernemer in het bijzonder.

Het structurele personeelstekort zorgt, binnen de bouwsector, voor productiebelemmeringen. Het aantal projecten voor bouwbedrijven nam het afgelopen jaar sterk toe. De capaciteit van bouwbedrijven bleef achter. Volgens recent onderzoek gaf 13% van de bouwbedrijven aan dat zij door personeelstekort niet alle werkzaamheden konden uitvoeren.

De aard van het werk binnen de bouwsector verandert ook. De bouwsector wordt vaak nog gekenmerkt als vrij traditioneel. De sector is de laatste jaren steeds dynamischer en innovatiever geworden. Dit zorgt ervoor dat er niet alleen behoefte is aan vakmensen, maar ook aan personeel op het gebied van techniek en IT. De steeds veranderende wet- en regelgeving binnen de bouwsector zorgt voor een behoefte aan specialisten op dit vakgebied. Deze ontwikkeling zien we voornamelijk terug bij het midden- en grootbedrijf. Het kleinbedrijf richt zich voornamelijk op traditioneel vakmanschap. Deze vakmannen zijn schaars, waardoor groei wordt belemmerd.

De verwachting is dat het structurele personeelstekort en de krapte op de arbeidsmarkt blijven aanhouden. Dit zorgt voor meer onderlinge concurrentie om het juiste personeel te vinden. Het is daarom van belang om als bouwbedrijf aantrekkelijk te blijven voor nieuw talent, het huidige personeel te blijven motiveren en te investeren in innovatie. Een goede aansluiting van de praktijkgerichte bouwopleiding bij de toekomstige invulling van de bouwwerkzaamheden is daarom cruciaal. Het is van belang om toekomstige studenten, in een zo vroeg mogelijk stadium, warm te maken voor de bouwsector. De nieuwe instroom in het vak is essentieel om personeelstekorten in de toekomst op te kunnen vullen.

INTERVIEW

‘We moeten meer dan ooit ons best doen om te laten zien hoe mooi de bouwsector kan zijn.’ – Gerrit Koster

Veur mekaar, met mekaar.

INHOUDSOPGAVE

Gerrit Koster
Bouwmensen Rijssen

**bouw
mensen**

INTERVIEW

'We moeten meer dan ooit ons best doen om kinderen en ouders te laten zien hoe mooi de bouwsector kan zijn.'

Gerrit Koster, bedrijfsleider bij Bouwmensen Rijssen, over de ontwikkelingen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt.

Bouwmensen Rijssen is een opleidingscentrum voor vakmensen in de bouw. Circa 75 bouwbedrijven zijn bij het opleidingsinstituut aangesloten. Door het arbeidstekort in de bouw is de vraag naar nieuw personeel groot.

Gerrit blikt terug op het verleden: 'Dit is een grote tegenstelling in vergelijking met de crisis. Mensen werden ontslagen en kwamen zonder werk te zitten. Dit zorgde voor een verschuiving van praktisch naar theoretisch opgeleide mensen.' Inmiddels ziet Gerrit dat dit weer kantelt.

Er is weer vertrouwen in de bouwsector en de verwachtingen richting de toekomst zijn goed.

Dit vertrouwen zorgt ervoor dat ouders het weer "goedkeuren" dat hun kinderen een praktische bouwopleiding volgen. De druk vanuit de ouders is de laatste jaren sterk toegenomen. Des te meer reden om kinderen van jongs af aan, met hun ouders, te laten zien hoe mooi de bouwsector is. Dit is noodzakelijk, want het opleidingscentrum moet meer dan ooit zijn best doen om leerlingen aan zich te binden.

Bouwmensen Rijssen volgt de ontwikkelingen in de markt op de voet en past de opleiding daarop aan. Doordat leerlingen vaak weinig voorkennis hebben, maakt Bouwmensen Rijssen onder andere gebruik van VR (virtual reality) instructies. Ook is duurzaam en luchtdicht bouwen een steeds belangrijker deel van de opleiding geworden. Gerrit merkt op dat het midden- en grootbedrijf op het gebied van innovatie, duurzaamheid en vastlegging van de kwaliteit de zaken goed voor elkaar heeft. 'Innovatieve ontwikkelingen zoals robotisering zien we voornamelijk bij deze bedrijven terug. Het kleinbedrijf schuift deze ontwikkelingen veelal voor zich uit en ligt de focus nog altijd op vakmanschap', aldus Gerrit.

Prestatie

Kwaliteit en resultaat als basis

Onder het thema prestatie verstaan we kwaliteit en resultaat. Wanneer we het hebben over kwaliteit, kunnen we niet om de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (hierna: Wkb) heen. De aangescherpte wetgeving heeft als doel de bouwkwaliteit te controleren en daarmee deze te verzekeren. Resultaat brengt ons bij de uitdaging om de juiste winstgevendheid te (blijven) realiseren om zo de continuïteit te waarborgen. Het afgelopen jaar zien we gemiddeld genomen een kleine omzettoename, maar ook sterk toenemende grondstof- en energieprijzen.

Kwaliteit

De Wkb treedt naar verwachting stapsgewijs vanaf 1 juli 2022 in werking en kent drie doelstellingen: verbetering van de (borging van) bouwkwaliteit, verbetering van de positie van de consument en stimulering van kwaliteitsverbetering/faalkostenvermindering. Dit zorgt ervoor dat het bouwproces van bouwbedrijven ingrijpend veranderd en moet worden heroverwogen. Tegelijkertijd biedt dit ook een kans om de bedrijfsvoering verder te digitaliseren en te optimaliseren.

Het naleven van de Wkb vereist een optimale samenwerking in de keten. Geïntegreerd werken en heldere communicatie is hierbij de sleutel tot een georganiseerd proces. Daarbij is een naadloze aansluiting tussen opdrachtgever, aannemer en kwaliteitsborger cruciaal. De samenwerking binnen de keten wordt geoptimaliseerd als processen op elkaar aansluiten. Het is belangrijk dat helder is wie waarvoor verantwoordelijk is.

Resultaat

In de praktijk zien we dat voornamelijk het kleinbedrijf de Wkb als een enorme last (in tijd en geld) ervaart. Het midden- en grootbedrijf kan dit eenvoudiger beleggen in de (kwaliteits)organisatie. In het kleinbedrijf is de directeur vaak de aangewezen persoon die dit, naast zijn reeds uitgebreide takenpakket, moet oppakken. De tijd en kennis om dit adequaat in te vullen ontbreekt, waardoor het thema vaak vooruit wordt geschoven. Een positief punt is dat de coronacrisis relatief weinig impact heeft gehad op de bouwsector. Zowel in 2020 als in 2021, is een gemiddelde toename waar te nemen van de omzet en orderportefeuille. De vooruitzichten voor de komende jaren zijn positief. De potentiële groei wordt echter wel geremd door het arbeidstekort.

Het bedrijfsresultaat staat onder steeds hogere druk. Dit komt voornamelijk door de sterk toenemende grondstof- en energieprijzen. Waar mogelijk anticiperen bouwbedrijven hierop door prijsstijgingen (deels) door te belasten aan de opdrachtgever. Helaas is dit niet altijd (in de juiste omvang) mogelijk door contractuele beperkingen.

Duurzaamheid

Is in vele opzichten prioriteit

Meer maar ook duurzamer bouwen. De bouwsector staat voor een enorme opgave als één van de grootste verbruikers van grondstoffen en energie. Een ongekende transitie is noodzakelijk om de door de overheid gestelde ambities van 2030 en 2050 waar te maken.

Ondanks de enorme opgave is het ook een mooie uitdaging. De bouwsector is één van de grootste verbruikers van grondstoffen en energie. Dat betekent ook dat er relatief snel impact kan worden gemaakt door werkwijze en gedrag aan te passen. Denk hierbij aan anders om gaan met materialen. In plaats van te kijken naar de korte termijn, richt een circulaire economie zich op een levenscyclusbenadering. Bij het ontwerp moet al nagedacht worden over een tweede leven van het materiaal. Daarnaast kan resultaat geboekt worden door industrialisatie. Voorbeelden hiervan zijn prefab elementen en modulebouw. De afvalproductie tijdens de bouw, renovatie en deconstructie wordt hierdoor geminimaliseerd. Een andere mogelijkheid is het gebruik van beton te minimaliseren. Het gebruik van hout is mogelijk een duurzamer alternatief. Hout is namelijk een biobased product, wat inhoudt dat het hergroeibaar is.

Een andere belangrijke ontwikkeling op het gebied van duurzaamheid is reeds een aantal jaar gasloos bouwen. Deze ontwikkeling zal waarschijnlijk de komende jaren nog meer aandacht krijgen door de recente geopolitieke ontwikkelingen.

Bij het thema duurzaamheid zien we eveneens een kloof ontstaan tussen het kleinbedrijf en het midden- en grootbedrijf. Naast het verschil in innovatiekracht zien we veelal een andere type opdrachtgever. Het midden- en grootbedrijf richt zich op standaardisatie en grotere projecten voor opdrachtgevers met duurzaamheidseisen. Bij aanbestedingen kan dit zelfs doorslaggevend zijn. Bij het kleinbedrijf zien opdrachtgevers de prijs voor de duurzame oplossing vaak nog als struikelblok. Dit vertraagt de omslag naar duurzaam bouwen door het kleinbedrijf.

Als bouwbedrijf kunt u zich wel onderscheiden door het duurzame alternatief door te rekenen. Hiermee laat u aan de opdrachtgever zien welke optie over de levensduur goedkoper en rendabel is. De volgende stap kan zijn om in kaart te brengen hoeveel impact verschillende alternatieven hebben op het milieu. Door dit concreet en inzichtelijk te maken kan de opdrachtgever een bewuste keuze maken.

Naast de intrinsieke motivatie om met het thema duurzaamheid aan de slag te gaan, wordt het duurzame alternatief steeds vaker opgelegd door de opdrachtgever, dan wel door wet- en regelgeving. Dit zal in de toekomst alleen maar toenemen. Duurzame alternatieven worden steeds goedkoper door schaalvergroting en de niet-duurzame alternatieven steeds duurder door bijvoorbeeld de CO2-beprijzing.

Actief aan de slag gaan met het thema duurzaamheid wordt steeds urgenter en krijgt daardoor steeds meer prioriteit. Breng uw CO2-footprint in kaart en kijk waar u de meeste impact kan maken als bedrijf. Zoek de samenwerking op om samen een stap vooruit te komen. Kortom, investeer in duurzaamheid en blijf relevant.

INTERVIEW

‘Kwaliteit moet
intrinsiek vanuit de
bouwer komen en
niet worden
afgedwongen met
wet- en
regelgeving.’
– Wilco Brinkman

Veur mekaar, met mekaar.

INHOUDSOPGAVE

Wilco Brinkman
Aannemersbedrijf J. ter Horst

INTERVIEW

‘Kwaliteit moet intrinsiek vanuit de bouwer komen en niet worden afgedwongen met wet- en regelgeving.’

Wilco Brinkman, directeur bij Aannemersbedrijf J. ter Horst, over de ontwikkelingen in de Twentse bouwsector.

Aannemersbedrijf J. ter Horst is met circa 30 medewerkers een flexibel opererend bouwbedrijf in alle markten. Al meer dan 80 jaar ontzorgt het aannemersbedrijf de klant in haar bouwambitie en doet dit met vakkundig en betrokken personeel.

Waar veel Nederlandse bouwbedrijven kampen met personeelstekorten, ervaart Wilco dit in mindere mate. ‘Er wordt een prettige werksfeer gecreëerd en het aannemersbedrijf staat bekend om haar betrouwbaarheid. Dit is ook terug te zien aan het geringe personeelsverloop’, zo vertelt Wilco ons.

Hij is er het levende voorbeeld van; ooit begonnen als vakman en doorgestroomd tot directeur.

Naast betrouwbaar personeel staat kwaliteit hoog op de agenda. ‘Ik hoef hierdoor nauwelijks aan acquisitie te doen, omdat opdrachtgevers zelf bij ons aankloppen vanwege mond-tot-mondreclame.’ Wilco is van mening dat kwaliteit niet moeten worden afgedwongen met wet- en regelgeving, maar vanuit intrinsieke motivatie moet ontstaan. ‘Door alle wet- en regelgeving worden in onze ogen de kosten voor een bouwtraject enorm verhoogd en alle projecten vertraagd. Wij focussen ons het komende jaar op de mogelijkheid om onze processen waar mogelijk te optimaliseren en te digitaliseren.’

Aannemersbedrijf J. ter Horst heeft net als de gehele sector last gehad van de sterke prijsstijgingen. ‘Inmiddels wordt hierop ingespeeld door geen vaste prijzen meer af te geven’, vertelt Wilco. Vanwege de grote focus op vakmanschap en kwaliteit is er in beperkte mate sprake van robotisering en industrialisering. Uiteraard wil ook Wilco mee in de duurzaamheidstransitie, maar hij merkt ook op dat prijs in veel gevallen een struikelblok is om voor een duurzaam alternatief te kiezen.

Woar geet 't op an?

Welke impact hebben de ontwikkelingen specifiek op de bouwsector in Twente?

Innovatie

Hoewel Twentse bouwbedrijven bekend staan om collegialiteit, zijn zij in beperkte mate transparant naar elkaar of zoeken niet actief samenwerkingen op. Gelukkig ontstaan er geleidelijk aan diverse samenwerkingsvormen waarin experimenteren op het gebied van innovatie worden aangemoedigd en ontplooit. Een goed voorbeeld hiervan is Stichting Pioneering, een platform voor het ontwikkelen en delen van kennis in de bouwsector in Oost-Nederland.

Innoveren is voor het midden- en grootbedrijf al een hele uitdaging, laat staan voor het kleinbedrijf. De kennis, capaciteit, middelen en innovatiekracht ontbreekt vaak. De route naar stimuleringsregelingen wordt onvoldoende gevonden. De regionale bouwsector en haar stakeholders zouden de krachten beter moeten bundelen en intensiever moeten samenwerken om de voorsprong in de markt te behouden. Focus van de regionale bouwsector op innovatie is nodig om de ambitie op dit gebied waar te maken.

Effectieve innovatie vraagt om kennis van de toekomstige klant en haar behoefte. Een strategische analyse op de toekomstverwachting is een aanrader om de continuïteit en winstgevendheid te blijven borgen ten aanzien van uw bedrijf.

REGIOANALYSE

Mensen

Talrijke bestelbusjes rijden op de A1 richting het westen om daar te bouwen. Dat is niet toevallig. De bouwsector in Twente heeft gekwalificeerde mensen en staat bekend om haar betrouwbaarheid en bouwvaardigheid. De intrinsieke motivatie om goed werk af te leveren zit in het dna en dat wordt in het hele land zeer gewaardeerd.

Twentse bouwbedrijven onderscheiden zich onder andere door gekwalificeerd en vakkundig personeel. Via opleidingscentra en gekwalificeerde bouwbedrijven worden de studenten van nu vakkundig opgeleid, om zo de vakmensen van de toekomst te worden. Ook is er steeds meer aandacht voor jonge kinderen en hun kennismaking met de bouwsector. Op deze manier kan de bouwsector in Twente de arbeidskrapte op termijn inperken en zich in de toekomst positief blijven onderscheiden in de bouwsector.

Betrouwbaarheid is een ander kenmerk van Twentse bouwbedrijven. In de kwaliteit van werk, maar zeker ook in het personeelsbestand. Medewerkers zijn over het algemeen vrij loyaal aan hun werkgever. Het personeelsverloop binnen en tussen Twentse bouwbedrijven is daardoor gering.

Richting opdrachtgevers en leveranciers is dit niet anders. Het is niet voor niets dat opdrachtgevers uit het westen aankloppen bij bouwbedrijven uit Twente. Veelal op basis van mond-tot-mondreclame. Door deze aspecten hoeft er minder geïnvesteerd te worden in commerciële slagkracht.

“Wie goed doet, goed ontmoet.” Een echte tukker begrijpt dat het succes niet vanzelf komt en dat dit om gezamenlijke inspanning vraagt. Dat beperkt zich niet tot de eigen onderneming, hier behoren ook de leveranciers toe. Zonder betrouwbare leveranciers, geen efficiënt bouwproces. Hier hoort ook goed klantgedrag bij met tijdige betalingen en naleven van afnameverplichtingen.

Kwaliteit

Kwaliteitsnormering en -borging wordt steeds meer opgelegd en afgedwongen door wet- en regelgeving. Als het aan Twentse bouwers ligt, zou intrinsieke motivatie de aanleiding moeten zijn voor kwalitatief goede bouw. Kwaliteit staat bij hen hoog in het vaandel. Door deze grondhouding is het een uitdaging de administratieve lasten te omarmen die onlosmakelijk verbonden zijn aan de aangescherpte wet- en regelgeving. Desalniettemin is het een gegeven en moeten we de scepsis omzetten in daadkracht. Dit doen we door de krachten te bundelen en de verschillende platformen inzetten voor het delen van kennis, het ontwikkelen van een gezamenlijke aanpak en het uitwisselen van ervaringen. Zo blijven we niet alleen op de bouw, maar ook in dossiers de kwaliteit borgen.

REGIOANALYSE

Duurzaamheid

Het urgentiegevoel en het aandeel in de transitie naar een duurzamere Twentse bouwsector, ligt op dit moment vooral bij het midden- en grootbedrijf. Het is aan de hele sector om ook de kleinere bouwbedrijven in dezelfde mate mee te krijgen.

In de ontwerpfase liggen kansen in materiaalarm en licht ontwerpen, in adaptief/flexibel ontwerpen, in modulair en demontabel ontwerpen. De materiaalkeuze en het ontwerp optimaliseren voor een zo laag mogelijke milieubelasting.

In de bouw- en onderhoudsfase liggen kansen in het verduurzamen van reisbewegingen van en naar bouwlocaties, in het bewust inkopen van materialen, het bewust aanschaffen van materiaal, het aanbieden van overtollige bouwmaterialen voor hergebruik en het (beter) scheiden van bouwafval.

Voor verduurzaming van het bouwproces zijn diverse stimuleringsregelingen op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau beschikbaar. Wij informeren u hier graag over.

INTERVIEW

‘De bouwsector is
traditioneel
ingesteld en we
moeten meer
richting
industrialisatie en
robotisering.’
– Roel Wijlens

Veur mekaar, met mekaar.

INHOUDSOPGAVE

Roel Wijlens
*Koopmans Bouwgroep &
Bouwend Nederland Regio
Oost*

INTERVIEW

‘De bouwsector is traditioneel ingesteld en we moeten meer richting industrialisatie en robotisering.’

Roel Wijlens, directeur bij Koopmans Bouwgroep en bestuurder bij Bouwend Nederland Regio Oost, over de ontwikkelingen in de Twentse bouwsector.

Met circa 250 medewerkers ontwikkelt en bouwt TBI-onderneming Koopmans Bouw woningprojecten en utiliteitsgebouwen. Klantgerichtheid, innovatiekracht, sterke samenwerking en duurzaamheid staan hoog in het vaandel bij Koopmans. Roel uit zijn zorgen over het lage aanbod van personeel in de bouwsector. ‘Er zal hard gewerkt moeten worden aan het imago van de bouwsector om te zorgen voor voldoende aanwas in de toekomst. Dat begint al bij de perceptie over de bouw bij jonge kinderen. De inhoud van de praktijkopleidingen dient

voortdurend te worden afgestemd op de bouwwerkzaamheden van de toekomst. Vakmensen zijn altijd nodig, maar om verder te digitaliseren en robotiseren is ook steeds meer personeel op het gebied van techniek en IT nodig. Alleen dan kunnen we de transitie van een vrij traditionele sector naar een innovatieve sector maken.’

Koopmans investeert veel in innovatie en duurzaamheid. In 2014 is een denktank opgezet. Hiermee wil zij de innovatiekracht van de bouwbedrijven bundelen om innovatieve ideeën de markt op te brengen. Op het gebied van duurzaamheid is Koopmans al langere tijd bezig met houtbouw. Een ontwikkeling die we inmiddels bij veel bouwbedrijven terug zien komen.

Als bestuurder van Bouwend Nederland Regio Oost, erkent Roel dat het voor het kleinbedrijf lastig is om aan te haken op het gebied van innovatie en duurzaamheid, maar ook voor de implementatie van de Wkb. De innovatiekracht van het kleinbedrijf is beperkt en hier komt het vaak aan op de kennis en bereidheid van de directeur en/of eigenaar. Op deze gebieden zou het kleinbedrijf meer ondersteund en gefaciliteerd moeten worden.

ONS ADVIES

‘Wacht niet tot morgen maar begin vandaag aan de bouw van de toekomst.’

Now, for tomorrow

Veur mekaar, met mekaar.

INHOUDSOPGAVE

VERKENNEN

De komende tijd zal er voor u als ondernemer in de bouwsector veel veranderen. Op het gebied van innovatie, als ook op het gebied van kwaliteit en duurzaamheid. De ontwikkelingen volgen elkaar in rap tempo op. Het is onmogelijk om alles tegelijkertijd op te pakken. Het is van belang om vooruit te blijven kijken, na te gaan wat er op u afkomt en welke impact dit heeft op uw organisatie. Hierdoor kunt u de juiste prioriteiten stellen.

Zo kunt u de belasting voor uw personeel en op uw bouwbedrijf doseren en anticipeert u kostenefficiënt op deze ontwikkelingen. Verdiep u daarnaast in uw klant van de toekomst en pas uw bedrijfsvoering en formatie waar mogelijk hier nu al op aan.

1

OPTIMALISEREN

Marktveranderingen kunnen uw bedrijfsvoering enorm beïnvloeden. Denk aan de effecten van de economische-, stikstof- of coronacrisis. Ook verandering in wet- en regelgeving zoals de invoering van de Wkb. Adequaat anticiperen op deze veranderingen is in toenemende mate van belang voor de continuïteit en winstgevendheid van uw onderneming.

Maar is uw bouwbedrijf hier klaar voor? Een haperend bouwproces leidt tot problemen aan de kant van de klant (kwaliteit van levering) of aan de kant van de kosten (efficiëntie). Optimaliseer uw huidige bouwproces en de hieraan ondersteunende bedrijfsprocessen, zodat u vanuit een stabiele basis uw ambities kunt realiseren.

2

VERDUURZAMEN

Als grootverbruiker van energie en grondstoffen heeft de bouwsector een verantwoordelijkheid te nemen in de transitie naar een duurzamere wereld. Uw klanten van nu, maar zeker die van de toekomst tillen hier zwaar aan. Een proactieve houding en het actief uitdragen van het belang hiervan speelt in toenemende mate een rol in de keuze van opdrachtgevers.

Wacht niet te lang en draag ook uw steentje bij. Laat u informeren over hoe u specifiek kan bijdragen op het gebied van duurzaamheid en circulariteit. Daag uw ketenpartners uit om hierbij aan te sluiten. Durf te kiezen wat u wel en niet doet. Geloofwaardigheid en authenticiteit is in deze een belangrijk aspect voor de opdrachtgever.

3

MKB-Advies

Onze bedrijfsadviseurs *helpen u groeien op alle thema's*

Dit doen we met pragmatische en uitdagende adviezen vanuit een helicopterview. Geen voor de hand liggende oplossingen, maar oplossingen die u op koers brengen én houden. We zijn direct in de adviezen die we geven. Dit betekent dat we duidelijke taal spreken en realistisch blijven. Essentieel is dat alles wat we doen van goede kwaliteit is. We gaan altijd goed voorbereid te werk en informeren onszelf diepgaand en breed. Kwaliteit is voor ons dan ook een fundamentele waarde.

Meer weten over wat wij voor u kunnen betekenen of vrijblijvend kennismaken? Neem dan contact op met een van onze bedrijfsadviseurs in Twente. [Martin Akcay](#), [Tim van Mook](#), [Patrick Westerink](#) of [Rudolf Roekevisch](#).

Waar wij u bij kunnen helpen:

- Optimaliseren van uw uitvoerende (bouw)processen
- Invoering en begeleiding rondom de wet Wkb
- Identificeren en analyseren van uw strategische opties
- Directie- en managementondersteuning
- Extern projectmanagement en -borging
- Financieringsvraagstukken
- Duurzaamheidsvraagstukken
- Duurzaamheidsverslaggeving
- Risico- en prestatie management
- Inrichten van uw (financieel) administratieve processen
- Digitaliseren van uw bedrijfsprocessen
- Financiële- en fiscale vraagstukken (waaronder WBSO en innovatiebox)

Martin Akcay

Partner Tax Advisory
+31 6 52 76 53 57

Tim van Mook

Director MKB A&A
+31 6 15 36 18 51

Patrick Westerink

Director MKB A&A
+31 6 52 76 55 18

Rudolf Roekevisch

Sr. Bedrijfsadviseur MKB A&A
+31 6 10 09 75 50

Baker Tilly

MKB Accountancy & Advies
Tax Advisory

+31 (0)546 827 000

Adastraat 7, 7607 HA Almelo

Postbus 582, 7600 AN Almelo

info@bakertilly.nl

www.bakertilly.nl

